

Justitiedepartementet

Remissvar Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2)

Vårdförbundet har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet **Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2)**. Förbundet begränsar sitt svar till förslaget gällande rätten till abort. I övrigt ställer sig förbundet bakom Tjänstemännens centralorganisations (TCO) yttrande.

Vårdförbundet är ett yrkesförbund som tillvaratar medlemmarnas fackliga intressen och utvecklingen av professionerna för legitimerade barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor. Förbundet har 117 000 medlemmar, varav 92 000 är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård. Vårdförbundet arbetar för en personcentrerad, säker och nära vård samt en jämlik hälsa.

Vårdförbundets synpunkter

Vårdförbundet tillstryker förslaget att stärka skyddet för aborträtten genom att grundlagsskydda rätten till abort. Rätten till abort och individens möjlighet att självständigt fatta beslutet kring sin egen reproduktion är en grundläggande mänsklig rättighet och en förutsättning för ett jämställt samhälle. Vårdförbundet värnar starkt om aborträtten och bevakar frågan noggrant.

I aktuellt betänkande samt i betänkandet "En förändrad abortlag – för en god, säker och tillgänglig abortvård (SOU 2025:10)" uppmärksammas frågan om vårdvägran. I båda betänkandena betonas att den som söker abort har rätt till ett bemötande som är fritt från dömande och skuldbeläggande. Vårdvägran är oacceptabel inom alla delar av hälso- och sjukvården, men det är ofta i samband med abortvården som ämnet aktualiserats. Vårdförbundet har vid flera tillfällen lyft frågan om vårdvägran. Det är inte en rättighet att utbilda sig till exempelvis barnmorska, men det är en rättighet att få tillgång till abortvård samt preventivmedel utan dömande och skuldbeläggande bemötande. I länder där vårdvägran tillåts, ofta benämnt som samvetsfrihet, kan abortsökande ha svårt att hitta en klinik som kan hjälpa till vid en abort. Där är det inte lagen som begränsar möjligheterna till abort, utan vårdpersonalen som inte är behjälpliga. Alla i

Sverige måste följa svensk lag, vilket är en skyldighet och det ska därför inte finnas några tveksamheter vad gällande lag säger.

Även om det finns allmänna skrivningar i bland annat patientlagen (2014:821) om att patientens självbestämmande och integritet ska respekteras anser Vårdförbundet att detta även behöver tydliggöras i de lagar som reglerar abort för att inga tveksamheter ska uppstå.

VÅRDFÖRBUNDET

Sineva Ribeiro
Förbundsordförande